2022–2030 M. MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANO PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT024-01-02-02 „ILGALAIKĖS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ PLĖTRA MARIJAMPOLĖS REGIONE“ PAGRINDIMO APRAŠAS

2026-10-19 Nr. PL-39
(data ir registracijos numeris)

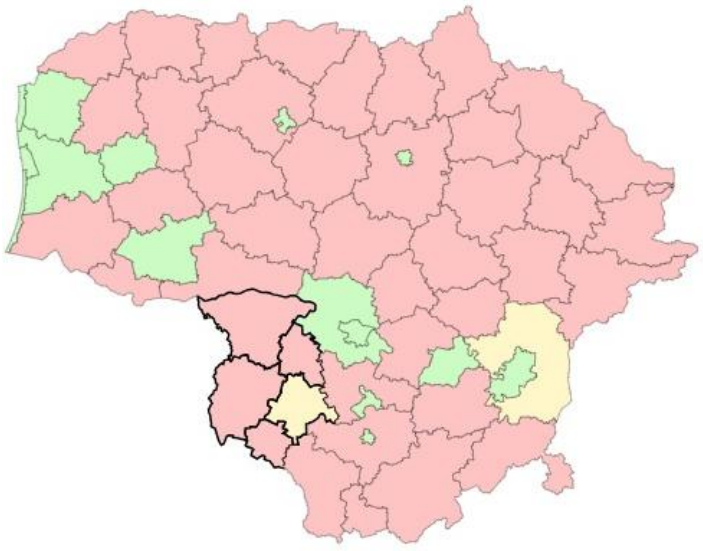
I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	Uždavinys Nr. LT024-01-02 „Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę bei sąlygas sveikai gyvensenai“

II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS

2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plane (toliau – MRPPL) nustatyta **problema**, kurią siekiama spręsti – „**Didelė socialinė atskirtis ir aukštas skurdo rizikos lygis**“. Viena iš nustatytų **problemos priežasčių** yra tai, jog „**Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė**“ (Marijampolės regiono esamos situacijos bei problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama MRPPL I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“).

Skurdo ar socialinėje atskirtyje gyvenančių asmenų dalis Marijampolės regione sudaro daugiau nei trečdalį gyventojų: 2022 m. šalyje – 24,6 proc., Marijampolės regione – 37,4 proc., tai prasčiausias rodiklis šalyje. Viena tai lemiančių priežasčių – prasti gyventojų sveikatos rodikliai, kuriuos lemia socioekonominiai ir demografiniai veiksniai.

Savivaldybė	Išvengiamas mirtingumas	
	prevencinėmis priemonėmis	tinkamu gydymu
Kalvarijos	366,8	233,4
Kazlų Rūdos	394,6	232,7
Marijampolės	302,5	199,6
Šakių rajono	400,0	206,4
Vilkaviškio rajono	372,5	205,5
Šalyje	**302,6**	**197,0**

1 pav. Prevencinėmis priemonėmis ir tinkamu gydymu išvengiamas mirtingumas 100 000 gyventojų, 2022 m.[1]

Remiantis 2022 m. duomenimis, visose Marijampolės regiono savivaldybėse išvengiamo mirtingumo, tenkančio 100 tūkst. gyv. (tiek prevencinėmis priemonėmis[2], tiek tinkamu gydymu), rodikliai aukštesni, nei šalyje.

[1] Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, https://sveikstat.hi.lt/;
[2] Prevencinių priemonių diegimui Marijampolės regione numatoma įgyvendinti regioninę pažangos priemonę Nr. LT024-01-02-01 „Visuomenės sveikatos paslaugų gerinimas“;

Aukšti išvengiamo mirtingumo rodikliai siejasi su aukštais ligotumo rodikliais, regiono demografine situacija.

1 lentelė. Ligotumas šalyje ir Marijampolės regione 10 000 gyv., 2022 m.[3]

Ligotumas 10.000 gyv.	Šalyje	Kalvarijos sav.	Kazlų Rūdos sav.	Marijampolės sav.	Šakių rajono sav.	Vilkaviškio rajono sav.
Infekcinėmis ligomis (A00-B99)	1021,5	684,0	935,6	865,2	791,7	754,5
Navikais (C00-D48)	971,4	690,1	843,2	1006,8	768,4	853,4
Kraujo ligos (D50-D89)	425,5	329,4	345,7	412,5	362,6	405,4
Endokrininės sistemos ligomis (E00-E90)	2648,4	2450,2	2117,2	3210,0	2414,1	2945,7
Psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99)	1202,9	1351,9	1425,8	1551,5	1491,6	1417,4
Demencija ir Alzheimerio liga (F00-F03; G30)	145,3	221,3	161,9	160,3	239,0	165,8
Nervų sistemos ligomis (G00-G99)	1523,8	2035,0	1317,9	1940,2	1513,0	1811,5
Akių ligomis (H00-H59)	1948,3	1497,4	1299,6	2084,7	2023,3	1873,8
Ausų ligos (H60-H95)	866,5	641,6	655,8	801,1	833,8	701,8
Kraujotakos sistemos ligos (I00-I99)	3303,2	3352,5	3525,7	3580,2	3674,7	3688,4
Kvėpavimo sistemos ligos (J00-J99)	3657,1	3395,0	4246,4	4099,2	3051,7	3304,1
Virškinimo sistemos ligos (K09-K93)	1586,7	1193,3	1280,4	1583,3	1422,0	1279,0
Odos ir poodžio ligos (L00-L99)	1022,3	741,6	856,0	1026,3	760,3	890,6
Jungiamojo audinio ligos (M00-M99)	2640,0	2087,5	2671,5	2560,6	2476,9	2507,2
Urogeninės sistemos ligos (N00-N99)	1848,6	1553,0	1677,3	1940,9	1624,3	1730,8

Visose Marijampolės regiono savivaldybėse ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99), demencija ir Alzheimerio liga (F00-F03; G30) bei kraujotakos sistemos ligos (I00-I99) aukštesnis nei šalyje ir toliau auga.

2 lentelė. Ligotumas demencija ir Alzheimerio liga (F00-F03, G30) 10 000 gyv. 2019–2022 m.[4]

Savivaldybė	Ligotumas demencija ir Alzheimerio liga			
	2019	2020	2021	2022
Kalvarijos	225,9	221,2	218,9	221,3
Kazlų Rūdos	130,1	136,1	148,0	161,9
Marijampolės	148,5	148,2	153,0	160,3
Šakių rajono	231,4	233,9	232,8	239
Vilkaviškio rajono	154,4	158,1	157,4	165,8
Lietuvoje vidutiniškai	**146,3**	**142,6**	**142,5**	**145,3**

Tai sietina su regiono gyventojų amžiaus struktūra. Marijampolės regionas – vienas sparčiausiai senstančių regionų šalyje. Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, demografinės senatvės koeficientas Marijampolės regione yra aukštesnis nei vidutiniškai šalyje ir kasmet didėja.

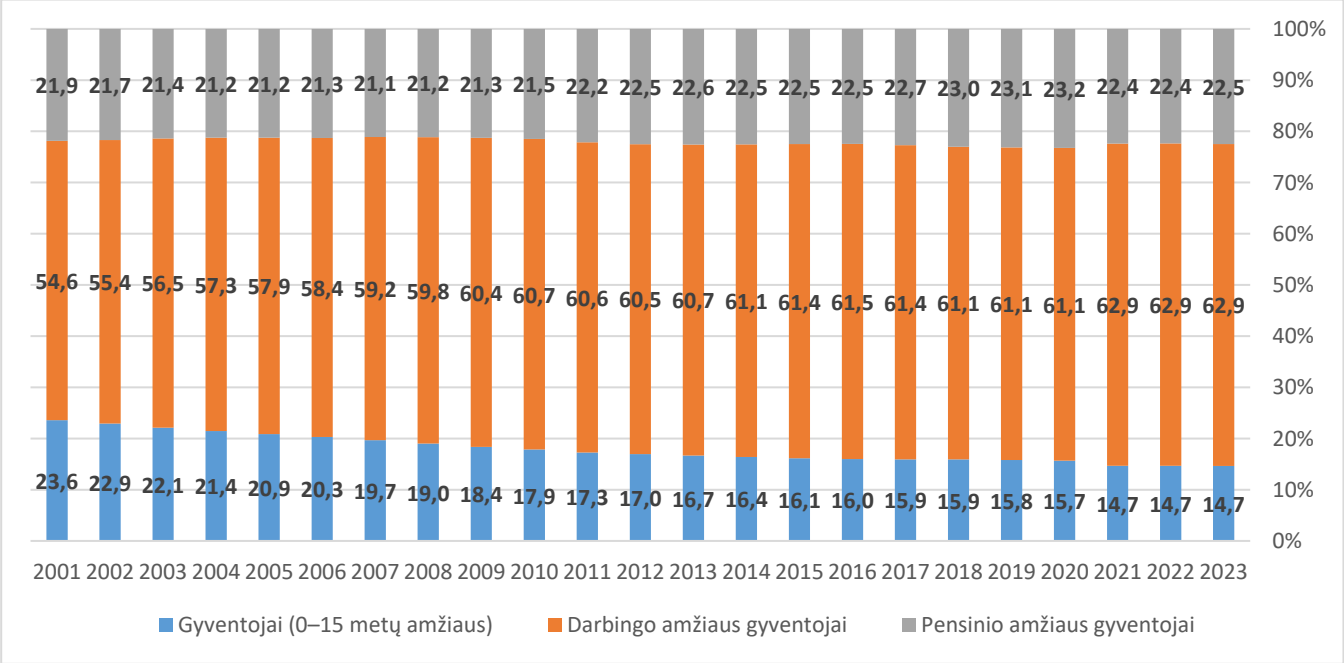
3 lentelė. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje 2019–2022 m.[5]

Savivaldybė	2019		2020		2021		2022		2023	
	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	Moterys
Kalvarijos	70	162	73	165	76	175	80	176	83	172
Kazlų Rūdos	93	192	96	197	99	203	99	205	101	208

[3] Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema;
[4] Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema;
[5] Valstybės duomenų agentūra;

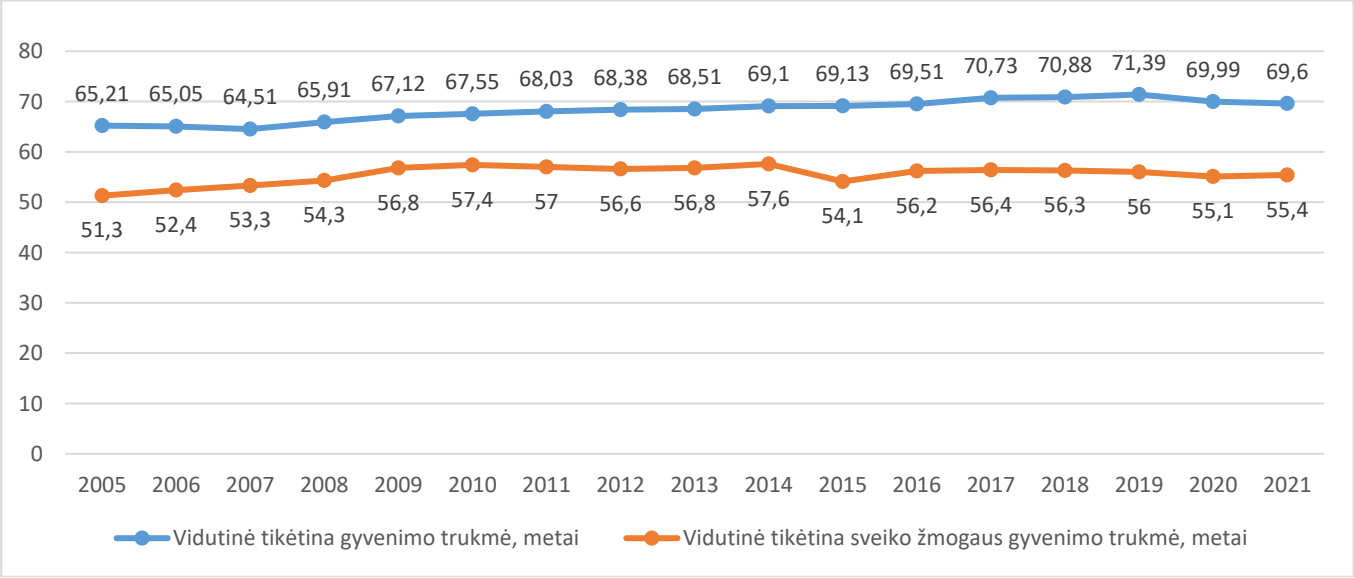
Marijampolės	84	173	87	175	93	181	96	185	99	186
Šakių rajono	106	206	109	209	117	215	123	222	125	222
Vilkaviškio rajono	104	208	104	211	109	212	110	213	115	217
Marijampolės regione	**93**	**188**	**95**	**191**	**100**	**197**	**103**	**200**	**106**	**201**
Šalyje	**86**	**178**	**87**	**179**	**91**	**180**	**91**	**180**	**92**	**178**

Regiono gyventojų sudėties pagal amžiaus grupes analizė rodo, kad per pastaruosius 10 metų labiausiai mažėjo vaikų, didėjo darbingo amžiaus gyventojų dalis bei pensinio amžiaus gyventojų dalis.

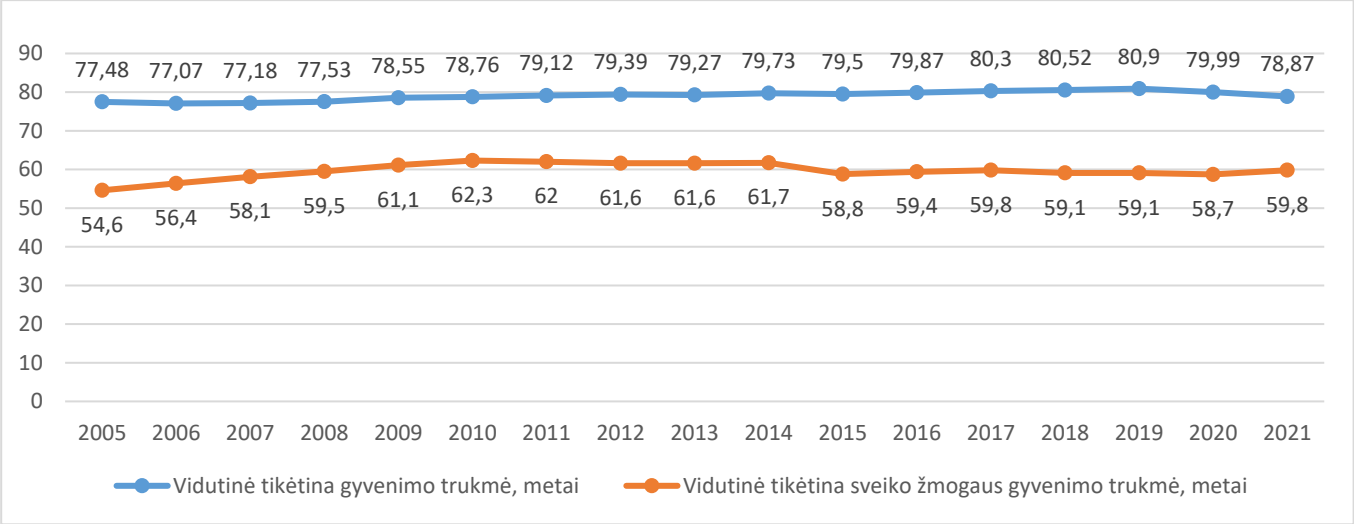

2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius Marijampolės regione pagal gyventojų amžiaus grupes, 2001–2023 m.

Visuomenės senėjimas lemia ir senyvo amžiaus asmenų grupei reikalingų paslaugų poreikio didėjimą, kadangi vidutinė tikėtina sveiko gyvenimo trukmė tesiekia 55 metus vyrams ir 60 metų moterims. Tai rodo ir atitinkamų sveikatos priežiūros paslaugų (ypač ilgalaikės priežiūros) poreikį.

3 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, 0 m. amžiaus vyrai, šalyje

4 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, 0 m. amžiaus moterys, šalyje

Ilgalaikės priežiūros paslaugų poreikį Marijampolės regione iliustruoja nustatytų slaugos ir priežiūros poreikių duomenys.

4 lentelė. Slaugos poreikis[6]

Savivaldybė	Vaikai				Darbingo amžiaus asmenys				Pensinis amžius				Iš viso 2023 m.
	I lygio	II lygio	iki 2018 m.	Viso 2023 m.	I lygio	II lygio	iki 2018 m.	Viso 2023 m.	I lygio	II lygio	iki 2018 m.	Viso 2023 m.	
Marijampolės apskritis	17	78	21	116	93	139	266	498	285	950	493	1 728	2 342
Kalvarijos	0	7	1	8	7	13	15	35	45	76	71	192	235
Kazlų Rūdos	1	5	2	8	3	12	17	32	26	66	22	114	154
Marijampolės	10	36	8	54	30	45	106	181	109	364	209	682	917
Šakių rajono	2	11	5	18	21	34	68	123	50	267	126	443	584
Vilkaviškio rajono	4	19	5	28	32	35	60	127	55	177	65	297	452

5 lentelė. Priežiūros poreikis[7]

Savivaldybė	Vaikai				Darbingo amžiaus asmenys				Pensinis amžius				Iš viso 2023 m.
	I lygio	II lygio	iki 2018 m.	Viso 2023 m.	I lygio	II lygio	iki 2018 m.	Viso 2023 m.	I lygio	II lygio	iki 2018 m.	Viso 2023 m.	
Marijampolės apskritis	150	127	80	357	412	166	591	1169	1.096	734	427	2 257	3 783
Kalvarijos	21	10	4	35	50	23	50	123	86	50	30	166	324
Kazlų Rūdos	13	6	9	28	23	11	56	90	87	44	23	154	272
Marijampolės	49	53	29	131	136	70	182	388	420	276	144	840	1 359
Šakių rajono	21	25	19	65	75	30	129	234	249	219	101	569	868
Vilkaviškio rajono	46	33	19	98	128	32	174	334	254	145	129	528	960

Šie duomenys rodo, kad Marijampolės regione 2023 m. buvo daugiau kaip 6 tūkst. asmenų, kuriems nustatyti slaugos ir priežiūros poreikiai, didžioji dalis jų – pensinio amžiaus asmenys.

Europos Komisijos ir Socialinės apsaugos komiteto parengtoje ilgalaikės priežiūros ataskaitoje *Long-term care report. Trends, challenges and opportunities in an ageing society*[8] (toliau – IP ataskaita) pateikiamos įžvalgos kiekvienai Europos Sąjungos šaliai. IP ataskaitoje teigiama, kad Lietuvoje ilgalaikei priežiūrai reikalingų išteklių užtikrinimas taps vis sudėtingesnis, nes prognozuojama, kad išlaikomų 65 m. amžiaus ir vyresnių asmenų Lietuvoje padidės daugiau nei ES vidurkis, o sveiko gyvenimo trukmė

[6] Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/negalios-reforma-ir-asmenu-su-negalia-itrauktis/statistika-2/;
[7] Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/negalios-reforma-ir-asmenu-su-negalia-itrauktis/statistika-2/;
[8] Long-term care report. Trends, challenges and opportunities in an ageing society. 2021. Vol. 2. Country profiles. Joint report prepared by the Social Protection Committee (SPC) and the European Commission (DG EMPL). Šaltinis: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b39728e3-cd83-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search;

sulaukus 65 metų mažėja, kas yra priešinga ES-27 tendencijoms. Be to, visoje šalyje yra didelių regioninių gyventojų senėjimo skirtumų. Senstant kaimo, ypač moterų, populiacijai (tą rodo ir demografinės senatvės koeficiento duomenys) padidės ilgalaikės priežiūros paslaugų poreikis kaime. Šių paslaugų pasiekiamumo problema ypač aktuali Marijampolės regionui, kurio beveik pusė gyventojų gyvena kaimo vietovėse (2024 m. pradžioje Marijampolės regione kaimo vietovėse gyveno 48,6 proc. visų gyventojų, šalyje – 31,5 proc., tai patvirtina poreikį investuoti į ilgalaikės priežiūros paslaugas užtikrinant jų teikimą pacientų namuose). IP ataskaitoje identifikuota, kad tik trečdalis gaunančių pagalbą senyvo amžiaus asmenų, ją gauna oficialiai, likusioji dalis gauna neoficialią savo šeimos narių pagalbą.

Remiantis Ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašu[9], ilgalaikės priežiūros paslaugos skirstomos į ambulatorines ilgalaikės priežiūros paslaugas (tai koordinuotai teikiamos ambulatorinės slaugos paslaugos namuose, ambulatorinės paliatyviosios pagalbos paslaugos, pagalbos į namus paslaugos teikiamos asmens namuose, integralios pagalbos, dienos socialinės globos, laikino atokvėpio paslaugos, teikiamos asmens namuose, dienos socialinės globos centre) ir stacionarines ilgalaikės priežiūros paslaugas (asmens sveikatos priežiūros ir socialinės globos paslaugos stacionarinės ilgalaikės priežiūros įstaigoje).

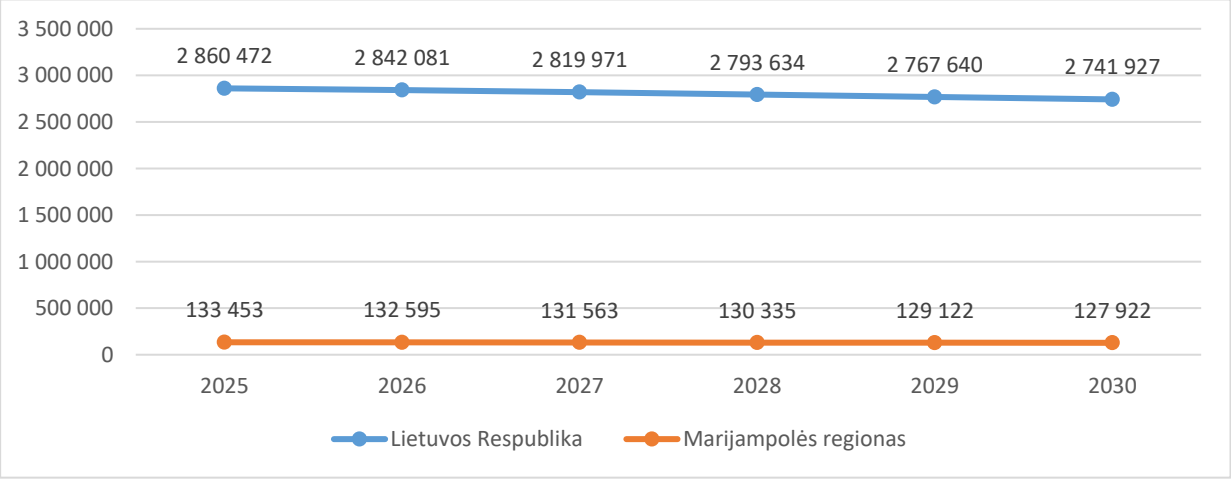
Marijampolės regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugoms teikti, modernizavimo esamos situacijos analizė ir planuojamos investicijos į paslaugų infrastruktūrą ir paslaugų teikimą pateikiama **pagrindimo aprašo priede.**

Šios pažangos priemonės **tikslinė grupė – Marijampolės regiono gyventojai, kuriems reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugos bei jų artimieji,** taip pat asmens sveikatos priežiūros įstaigos, tiekiančios ilgalaikės priežiūros paslaugas.

6 lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje, asmenys[10]

Savivaldybė	2020	2021	2022	2023	2024
Marijampolės apskritis	139 746	138 292	136 429	135 787	134 668
Kalvarijos	10 316	10 093	9 919	9 874	9 734
Kazlų Rūdos	11 227	11 054	10 959	10 908	10 835
Marijampolės	55 077	54 846	54 291	54 606	54 590
Šakių rajono	27 415	26 931	26 318	25 973	25 603
Vilkaviškio rajono	35 711	35 368	34 942	34 426	33 906

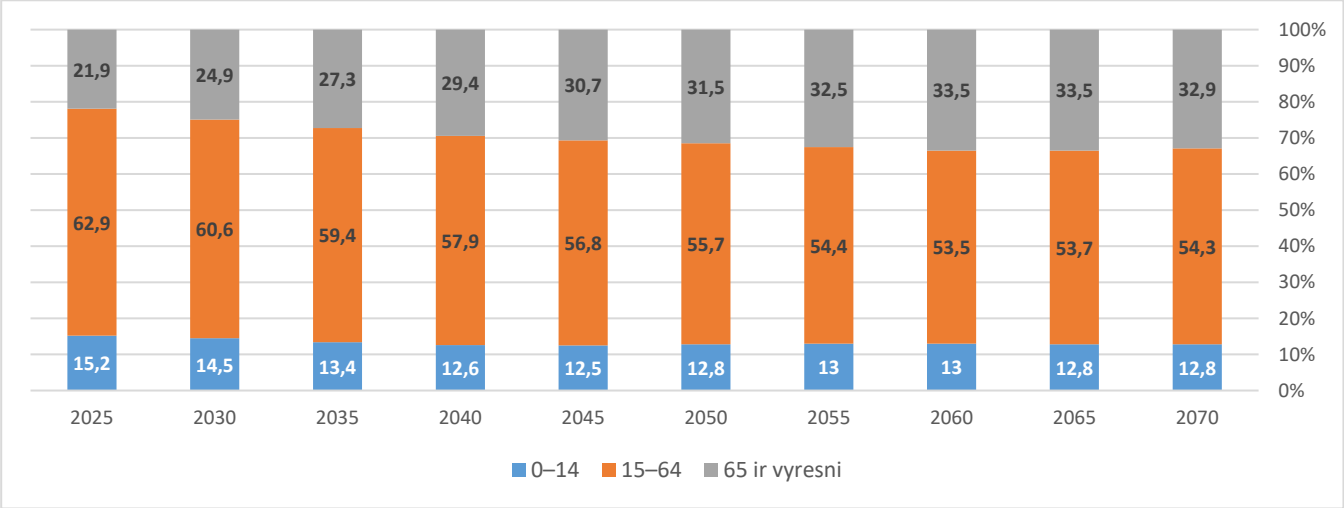
Remiantis Valstybės duomenų agentūros pateikiamomis šalies gyventojų skaičiaus prognozėmis iki 2030 metų, numatoma gyventojų skaičiaus mažėjimas šalyje. Remiantis šiais duomenimis proporcingai prognozuojamas Marijampolės regiono gyventojų skaičiaus pokytis.

5 pav. Gyventojų skaičiaus šalyje ir Marijampolės regione prognozė

[9] Patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. A1-492/V-836 „Dėl Ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašo ir ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo pagrindų kvalifikacijos tobulinimo programos turinio gairių patvirtinimo“;
[10] Valstybės duomenų agentūra;

Siekiant prognozuoti paslaugų poreikį, analizuojant tikslinių grupių dydį ir galimą jo pokytį ateityje, vertintos šalies gyventojų skaičiaus ir struktūros prognozės, pateikiamos Valstybės duomenų agentūros.

6 pav. Gyventojų struktūros šalyje pagal amžiaus grupes prognozė iki 2070 m.

Numatoma, kad ateityje mažės vaikų ir didės 65 m. amžiaus ir vyresnių gyventojų dalis, atitinkamai augs ilgalaikės priežiūros paslaugų poreikis, daugės tiek šių paslaugų reikalingų asmenų, tiek jų artimųjų, o sveikatos priežiūros įstaigos susidurs su tiek žmogiškųjų išteklių, tiek infrastruktūros trūkumu. Atitinkamai, ilgalaikės priežiūros viešosios paslaugos, jų pobūdis, prieinamumas, turi būti planuojamas atsižvelgiant į potencialių naudotojų poreikius šiandien ir jų prognozuojamus pokyčius ateityje.

Atsižvelgiant į aukščiau pagrindimo apraše bei jo priede pateiktą tikslinių grupių dydžio, poreikių bei infrastruktūros analizę yra būtinybė plėsti ilgalaikės priežiūros paslaugų įvairovę, apimtis, gerinti jų kokybę ir prieinamumą, tad būtini sprendimai, užtikrinsiantys paslaugų gavėjų poreikių tenkinimą. Šia priemone siekiamas kokybinis ir kiekybinis pokytis pateiktas IV skyriuje pristatant pažangos priemonės veiklas.

Vadovaujantis Strateginio valdymo metodikos[11] 121 punktu, regiono plėtros plane nurodomi poveikio rodikliai, prie kurių siekiama prisidėti. Įgyvendinus ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtros priemones būtų prisidedama prie šio 2022–2030 m. regionų plėtros programoje[12] nustatytų poveikio rodiklio siekimo (7 lentelė).

7 lentelė. Siektinos poveikio rodiklių reikšmės Marijampolės regione

Poveikio rodikliai	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Siektina rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2030 m.)
Gydymo priemonėmis išvengiamas mirtingumas, mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų	201 (2020)	180 (2025)	150 (2030)

2022–2030 m. regionų plėtros programoje nustatyta, kad siektinų regioninės politikos valstybės veiklos srities uždavinių poveikio rodiklių reikšmių pasiekimas regionuose priklauso nuo valstybės, regiono ir savivaldybės lygmenimis įgyvendinamų pažangos priemonių komplekso ir išorinių veiksnių (makroekonominių, demografinių, geopolitinių) įtakos, o pažangos lėšos regionams apima tik tas sritis ir tą 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano[13] finansinių projekcijų dalį, kuriai nacionalinėse plėtros programose yra nustatytos regioninės pažangos priemonės. Todėl šia pažangos priemone prisidedama prie

[11] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“;
[12] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 m. regionų plėtros programos patvirtinimo“ (III skyrius „RPP poveikio rodikliai ir jų siektinos reikšmės“, 1 lentelė „NPP ir RPP rodiklių sąsajos“);
[13] Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;

poveikio rodiklių pasiekimo, tačiau pagal intervencijų logiką, finansuojamas veiklas ir finansines apimtis įtaka poveikio rodiklio reikšmės pasiekimui yra minimali.

III SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Priemonė bus įgyvendinama Marijampolės regiono – Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono – savivaldybėse.

IV SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Sprendžiant MRPPL identifikuotą socialinės atskirties ir skurdo rizikos problemą ir vieną jos priežasčių („Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė“), numatoma gerinti ilgalaikės priežiūros paslaugų kokybę, prieinamumą, plėsti jų pasiūlą ir užtikrinti jų teikimą.

Įgyvendinant šią pažangos priemonę, kuria siekiama tenkinti tikslinių grupių poreikius, numatoma vykdyti dvi veiklas:

1 veikla: Pagerinti ilgalaikės priežiūros paslaugas investuojant į trūkstamą infrastruktūrą;

2 veikla: Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimą.

8 lentelė. Pažangos priemonės veiklų įgyvendinimas Marijampolės regiono savivaldybėse

Savivaldybė	Pažangos priemonės veikla	
	1. Pagerinti ilgalaikės priežiūros paslaugas investuojant į trūkstamą infrastruktūrą	2. Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimą
Kalvarijos	-	-
Kazlų Rūdos	Taip	-
Marijampolės	Taip	-
Šakių rajono	Taip	-
Vilkaviškio rajono	Taip	Taip

1 veikla. Pagerinti ilgalaikės priežiūros paslaugas investuojant į trūkstamą infrastruktūrą.

Įgyvendinant pažangos priemonę ir sukuriant trūkstamą infrastruktūrą Marijampolės regione bus išplėstos ilgalaikės priežiūros paslaugos:

- aprūpintos trūkstamomis priemonėmis ambulatorinių slaugos paslaugų namuose komandos Marijampolės ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse;
- įsteigtas paliatyviosios pagalbos dienos centras Vilkaviškio rajono savivaldybėje (4 vietos suaugusiems);
- įsteigti stacionarių paliatyviosios pagalbos paslaugų skyriai Marijampolės (viso 12 vietų, 7 naujos vietos), Šakių rajono (viso 8 vietos, 2 naujos vietos) ir Vilkaviškio rajono (viso 8 vietos, 5 naujos vietos) savivaldybėse;
- įsteigti slaugos skyriai sergantiems demencija Kazlų Rūdos (viso 12 vietų, 10 naujų vietų) ir Vilkaviškio rajono (viso 12 vietų, 6 naujos vietos) savivaldybėse[14].

Galimi projektų pagal šią pažangos priemonės veiklą pareiškėjai – savivaldybių administracijos ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėjai ar dalininkai yra savivaldybės (remiantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 17 punktu, pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, biudžetinių įstaigų išlaikymas) yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, remiantis Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 31 punktu, antrinės sveikatos priežiūros organizavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka yra valstybinės (valstybės perduota savivaldybėms) funkcija).

[14] Detali informacija pateikiama pagrindimo aprašo 1 priedo 9 lentelėje;

Partneriai projektuose – asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėjai ar dalininkai yra savivaldybės.

2 veikla. Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimą.

Užtikrinus tinkamą infrastruktūrą ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui būtinas ir pačių paslaugų teikimo užtikrinimas, todėl numatoma finansuoti ambulatorinių slaugos paslaugų namuose teikimą Vilkaviškio rajono savivaldybėje[14].

Galimi projektų pagal šią pažangos priemonės veiklą pareiškėjai – savivaldybių administracijos ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėjai ar dalininkai yra savivaldybės (remiantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 17 punktu, pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, biudžetinių įstaigų išlaikymas) yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, remiantis Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 31 punktu, antrinės sveikatos priežiūros organizavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka yra valstybinės (valstybės perduota savivaldybėms) funkcija).

Partneriai projektuose – asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėjai ar dalininkai yra savivaldybės.

V SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Numatomas projektų planavimas visai pažangos priemonei ir visoms jos veikloms. Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos[15] 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Vietos savivaldos įstatyme savivaldybių savarankiškąsias ir valstybės perduotas funkcijas. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 17 punktu, savarankiškoji savivaldybių funkcija yra pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, biudžetinių įstaigų išlaikymas), remiantis Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 31 punktu, valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos yra antrinės sveikatos priežiūros organizavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka. Atsižvelgiant į tai projektų vykdytojai ir partneriai – savivaldybių administracijos ir savivaldybių asmens sveikatos priežiūros paslaugas vykdančios įstaigos, kurių steigėjai ar dalininkai yra savivaldybės (žr. IV skyrių „Pažangos priemonės veiklos, projektų vykdytojai ir partneriai“).

Visais atvejais projektai turi atitikti Regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ finansavimo gairių (toliau – Gairės)[16] reikalavimus.

VI SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

9 lentelė. Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie horizontaliųjų principų

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	Įgyvendinant projektus regione pagal šią pažangos priemonę ir užtikrinant ilgalaikės priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą bus netiesiogiai prisidedama prie 3-iojo tikslo „Užtikrinti sveiką gyvenseną ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę“. Taip projektais bus laikomasi Gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytų reikalavimų, kad projektų įgyvendinimo metu neturi būti pažeidžiamas horizontaliųjų principų

[15] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14-1 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo“;

[16] Patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-1145 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ finansavimo gairių patvirtinimo“;

		laikymasis ir neturi būti numatyta projekto įgyvendinimo veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį laikantis horizontaliųjų principų.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę ir užtikrinant ilgalaikės priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą bus netiesiogiai prisidedama prie šio horizontaliojo principo įgyvendinimo.
3.	Lygių galimybių visiems	2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo plėtros programoje[17] suplanuota pažangos priemonė 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ ir nurodyta, kad ja bus prisidedama prie Lygių galimybių visiems horizontaliojo principo įgyvendinimo. Projektais neturi būti pažeidžiamas horizontaliųjų principų laikymasis, atsižvelgiant į Gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus (negali būti pažeidžiami lygių galimybių ir nediskriminavimo principai (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ir kitų aspektų), įskaitant prieinamumo visiems reikalavimo užtikrinimą (paslaugų, infrastruktūros, fizinės ar e. aplinkos sprendimai, informacijos, transporto prieinamumas ir pan.) bei atsižvelgiama į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas).

VII SKYRIUS
IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

2022–2030 metų Regionų plėtros programoje pažangos priemonei Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ nustatyta išankstinė sąlyga – „patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrai savivaldybėse, ir iki 2023 m. IV ketv. su Sveikatos apsaugos ministerija suderinti regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai“.

Gairių 2.2. papunktyje nustatyta, kad „išankstinė sąlyga laikoma išpildyta, kai regiono plėtros taryba gauna Sveikatos apsaugos ministerijos raštišką pritarimą pateiktam derinti RPPl pažangos priemonės pagrindimo aprašui, kuriame pateikta informacija, parengta pagal Gairių 1 priedą“.

ATITIKTIS: Atsižvelgiant į Gairių 1 priedo reikalavimus parengta Marijampolės regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugoms teikti, modernizavimo išteklių ir poreikių analizė – 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plano pažangos priemonės Nr. LT024-01-02-02 „Ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtra“ pagrindimo aprašo priedas.

[17] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 319 „Dėl 2022–2030 metų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo plėtros programos patvirtinimo“

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Produkto ir rezultato rodikliai pažangos priemonei ir jos veikloms pasirinkti vadovaujantis Gairių 2.1. dalyje „Finansuojamos veiklos ir siekiami stebėsenos rodikliai“ pateikta informacija.

10 lentelė. Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinos rodiklio reikšmės		Siektinos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Pagerinti ilgalaikės priežiūros paslaugas investuojant į trūkstamą infrastruktūrą	P.B.2.0069	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros talpumas, asmenys per metus	4 494 585,40	3 820 396,98	0 (2024)	784 (2029)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projektų 1.1.1.–1.1.6. informacija.
2. Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimą	P.S.2.1525	Asmenys, gavę ilgalaikės priežiūros paslaugas, asmenys	146 475,08	124 503,81	0 (2024)	45 (2029)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projekto 2.1.3. informacija.

11 lentelė. Pažangos priemonės rezultato rodikliai

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinos rodiklio reikšmės		Siektinos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.B.2.2073	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0 (2024)	4 494 585,40	3 820 396,98	0 (2024)	657 (2029)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projektų 1.1.1.–1.1.6. informacija.
R.S.2.3530	Ilgalaikės priežiūros paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis (procentai)	0 (2024)	146 475,08	124 503,81	0 (2024)	80 (2029)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projekto 2.1.3. informacija.

Marijampolės regiono plėtros tarybos administracijos direktorė _____ _____

(parašas) *(vardas ir pavardė)*

2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plano pažangos priemonės Nr. LT024-01-02-02 „Ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtra Marijampolės regione“ pagrindimo aprašo priedas

MARIJAMPOLĖS REGIONO ILGALAIKĖS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ SAVIVALDYBĖSE ORGANIZAVIMO IR INFRASTRUKTŪROS, REIKALINGOS ILGALAIKĖS PRIEŽIŪROS PASLAUGOMS TEIKTI, MODERNIZAVIMO ŽEMĖLAPIS

ESAMOS SITUACIJOS MARIJAMPOLĖS REGIONO SAVIVALDYBĖSE ANALIZĖ IR PLANUOJAMOS INVESTICIJOS Į PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪRĄ IR PASLAUGŲ TEIKIMĄ MARIJAMPOLĖS REGIONO SAVIVALDYBĖSE

1. AMBULATORINĖS SLAUGOS PASLAUGOS NAMUOSE

Vadovaujantis Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo[18] 3 punktu, teikiant ambulatorines slaugos paslaugas namuose jas turi teikti:

1. du visu etatu dirbantys specialistai – bendruomenės ir (ar) bendrosios praktikos, ir (ar) išplėstinės praktikos, ir (ar) psichikos sveikatos slaugytojai;
2. du visu etatu dirbantys slaugytojo padėjėjai;
3. vienas visu etatu arba du po pusę etato dirbantys kineziterapeutai.

1 lentelėje pateikiama informacija apie ambulatorines slaugos paslaugas namuose (toliau – ASPN) teikiančias asmens sveikatos priežiūros įstaigas (toliau – ASPĮ) ir esamas ASPN komandas Marijampolės regiono savivaldybėse.

1 lentelė. ASPN teikiančios komandos Marijampolės regiono savivaldybėse

ASPN paslaugą suteikusi ASPĮ	ASPN paslaugų gavėjai[19]	Įstaigos (viešosios ir privačios) ASPN komandos sudėtis (specialistų skaičius ir profesinė kvalifikacija)
Kalvarijos savivaldybė. 1 ASPN komanda		
VšĮ Kalvarijos savivaldybės sveikatos centras	168 asm.	2 bendrosios praktikos slaugytojos; 2 slaugytojos padėjėjos; 1 kineziterapeutas;
Kazlų Rūdos savivaldybė. 1 ASPN komanda		

[18] Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 370 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo patvirtinimo“, 2024-01-01 – 2024-12-31 galiojanti redakcija;

[19] unikalių asmenų, kuriems suteiktos ASPN paslaugos 2022-01-01 – 2023-09-30 laikotarpiu, remiantis Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis;

VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras	241 asm.	2 slaugytojos, 3 slaugytojos padėjėjos, 1 kineziterapeutas
Marijampolės savivaldybė. 4 ASPN komandos		
VšĮ Marijampolės pirminio sveikatos priežiūros centras	462 asm.	3 bendrosios praktikos slaugytojos, 2 slaugytojo padėjėjai, 1 kineziterapeutas, 1 ergoterapeutas
Lino Bieliausko šeimos klinika	400 asm.	2 bendrosios praktikos slaugytojos, 2 slaugytojo padėjėjai, 1 kineziterapeutas
VšĮ „Slauga jums“	586 asm.	4 bendrosios praktikos slaugytojai, 3 slaugytojo padėjėjai, 3 kineziterapeutai, 1 ergoterapeutas
VšĮ Giedruma LT	106 asm.	1 vidaus ligų gydytojas, 1 šeimos gydytojas, 3 bendros praktikos slaugytojos, 1 socialinis darbuotojas, 3 kineziterapeutai, 1 psichologas, 1 ergoterapeutas
	Iš viso Marijampolės sav. – 1554 asm.	
Šakių rajono savivaldybė. 1 ASPN komanda		
VšĮ Šakių pirminės asmens sveikatos priežiūros centras	255 asm.	4 Bendrosios praktikos slaugytojos (2,7 etatai); 4 slaugytojos padėjėjos (3,4 etatai); 1 Kineziterapeutas (1 etatas)
Vilkaviškio rajono savivaldybė. 6 ASPN komandos		
VšĮ Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centras	439 asm.	2 bendrosios praktikos slaugytojos; 2 slaugytojo padėjėjai; 1 kineziterapeutas; esant poreikiui įtraukiama ir daugiau bendrosios praktikos slaugytojų bei kitų specialistų: 1 socialinis darbuotojas; 1 medicinos psichologas.
UAB „Vilkaviškio sveikatos namai“	141 asm.	3 bendrosios praktikos slaugytojai; 3 bendrosios praktikos slaugytojos padėjėjos; 1 kineziterapeutas; 1 ergoterapeutas.
UAB „Medicinos namai šeimai“	99 asm.	Paslaugą teikia Kauno UAB Medicinos namų šeimai ASPN komanda: 2 bendrosios praktikos slaugytojos; 1 bendrosios praktikos slaugytojos padėjėja; 1 kineziterapeutas; 1 ergoterapeutas.
VšĮ „Slauga jums“	38 asm.	4 bendrosios praktikos slaugytojai;

		3 bendrosios praktikos slaugytojos padėjėjos; 3 kineziterapeutai; 1 ergoterapeutas.
VšĮ „Giedruma LT“	4 asm.	1 vidaus ligų gydytojas; 1 šeimos gydytojas; 3 bendrosios praktikos slaugytojai; 1 socialinis darbuotojas; 3 bendrosios praktikos slaugytojos padėjėjos; 3 kineziterapeutai; 1 ergoterapeutas; 1 socialinis darbuotojas; 1 psichologas.
UAB „Signata“	2 asm.	4 bendrosios praktikos slaugytojai; 4 bendrosios praktikos slaugytojos padėjėjos; 6 kineziterapeutai; 1 ergoterapeutas.
	Iš viso Vilkaviškio r. sav. – 723 asm.	

Atsižvelgiant į demografinę regiono situaciją, numatoma ASPN paslaugų plėtra. 2 lentelėje pateikiama informacija apie šių paslaugų kokybės gerinimo poreikį kiekvienoje Marijampolės regiono savivaldybėje ir numatomas investicijas ASPN paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimui pagal pažangos priemonę Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“[20] bei šią regioninę pažangos priemonę.

2 lentelė. Numatomos investicijos Marijampolės regione ASPN paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimui

ASPN paslaugų kokybės gerinimo poreikis	Investicijos pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“ lėšomis	Investicijos regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ lėšomis
Kalvarijos savivaldybė		
Infrastruktūra: Norint pagerinti, užtikrinti kokybiškas ambulatorines slaugos paslaugas namuose, bei užtikrinti visų sergančių poreikius, reikalingos investicijos į esamos mobilios komandos aprūpinimą reikalinga modernia įranga, priemonėmis, automobiliu. **Komanda:** Su slaugytojų ir slaugytojų padėjėjų trūkumu susiduria Kalvarijos savivaldybėje veiklą vykdančios asmens sveikatos priežiūros, socialines paslaugas teikiančios įstaigos. Kalvarijos asmens sveikatos priežiūros įstaigose (VšĮ Kalvarijos savivaldybės sveikatos centras ir Algio Masilionio gydymo įstaigoje) dirba 22 slaugytojos (19,75 etato) ir slaugytojų padėjėjų 9 (8,3 etato). Iš jų: (6 slaugytojos jau pensijoje, 4 slaugytojo padėjėjos pensijoje). Kalvarijos savivaldybėje pagrindinės	**Infrastruktūra:** Kalvarijos savivaldybė planuoja įsigyti: elektromobilį su įkrovimo stotelę, ASPN teikti reikalingą medicininę įrangą ASPN komandos darbui šiuo metu naudojami 1 automobilis, kuris yra pasenęs ir neekonomiškas. Atsižvelgiant į tai Kalvarijos savivaldybės taryba 2024 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T-1 „Dėl pritarimo projektui „Mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone Kalvarijos savivaldybėje” pritarė viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros kvietimo dalyvavime „Ilgalaikės priežiūros dienos centrų įrengimas, mobilių komandų aprūpinimas įranga ir transporto priemonėmis.	**Infrastruktūra:** Nenumatoma. **Komanda:** Nenumatoma.

[20] 2022–2030 metų Sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 18, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. V-1043;

slaugos personalo trūkumo priežastys – senstanti populiacija ir darbo jėga, sumažėjusi slaugos studentų motyvacija, lėšų trūkumas išsilavinimui įgyti. Kalvarijos savivaldybėje yra 1 ASPN komanda, kuri Kauno teritorinės ligonių kasos duomenimis, laikotarpiu nuo 2022-01-01 iki 2023-09-30 paslaugas suteikė 168 unikaliems asmenims. Šiuo metu ASPN komanda yra pilnai suformuota, o atsižvelgiant į paslaugų gavėjų skaičių, poreikio plėsti ASPN komandą nėra. Tačiau būtinas žmogiškųjų išteklių pritraukimas į slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugas teikiantį Kalvarijos savivaldybės sveikatos centrą.		
Kazlų Rūdos savivaldybė		
Infrastruktūra: VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro duomenimis 2024 m. sausio mėnesį ASPN gavo 154 pacientai, kovo mėnesį aptarnaujama jau 210 pacientų. Pastebimas didėjantis poreikis paslaugoms, nes asmenys, pablogėjus būklei ar po operacijų, vis drąsiau kreipiasi į savo šeimos gydytoją siuntimo dėl ASPN paslaugų. Atsižvelgiant į padidėjusį ASPN gavėjų skaičių, ASPN komanda teikianti ASPN paslaugas susiduria su sunkumais ir iššūkiais dėl transporto ir medicininės įrangos priemonių trūkumo bei medicininės įrangos gedimo, dėl dažno ir intensyvaus naudojimo, dėl ko nukenčia paslaugų kokybė **Komanda**: Pagrindinis iššūkis, su kuriuo tenka susidurti organizuojant ASPN paslaugas, įsigaliojusi nauja Ambulatorinių slaugos paslaugų namuose teikimo reikalavimų ir šių paslaugų apmokėjimo tvarkos (toliau — Tvarkos aprašas) aprašo redakcija, patvirtinta Sveikatos apsaugos ministro 2023 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. V-1086. Tvarkos aprašo 39 punkte numatyta, kad „vienu etatu dirbančiam komandos nariui maksimalus per dieną mokamų skatinamųjų priedų už apsilankymą pas ASPN gavėjus skaičius negali viršyti 12“. Šis Tvarkos aprašo pakeitimas apribojo paslaugų teikimą pacientams su dabartiniu ambulatorinės slaugos namuose personalo kiekiu, nes iki šiol viena slaugytoja teikdavo vidutiniškai daugiau paslaugų nei nustatyta naujame ministro įsakyme.	**Infrastruktūra:** Projekto „Mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone Kazlų Rūdos savivaldybėje“ įgyvendinimo metu planuojama įsigyti naujos medicininės įrangos (fonendoskopas, kraujospūdžio matavimo aparatas, tonometras akispūdžiui matuoti, termometras, matuoklis gliukozės kiekiui kapiliariniame kraujyje nustatyti, matuoklis kraujo krešumo rodikliui kapiliariniame kraujyje nustatyti, mobilusis elektrokardiografas (ne mažiau kaip 12 derivacijų), pulsoksimetras, gleivių siurbiklis, otoskopas, bendrosios praktikos slaugytojo krepšys, nešiojami kompiuteriai, mobilieji telefonai, infuzomatas) ir elektromobilis su įkrovimo stotele. Projektui „Mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone Kazlų Rūdos savivaldybėje“ Sveikatos apsaugos ministro 2024 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. V-363 skirtas finansavimas.	**Infrastruktūra**: Nenumatoma. **Komanda**: Nenumatoma.
Marijampolės savivaldybė		
Infrastruktūra: Pagrindinė ASPN paslaugų teikimo darbo priemonė – automobiliai, kadangi slaugos komandos pacientus lanko namuose ne tik mieste bet ir atokiuose miesteliuose/kaimeliuose. Problema – automobilių trūkumas. **Komanda**: Marijampolės savivaldybėje yra 4 ASPN komandos, kurios, Kauno teritorinės ligonių kasos duomenimis, laikotarpiu nuo 2022-01-01 iki 2023-09-30 paslaugas teikė: • VšĮ Marijampolės PSPC – 462 unikaliems asmenims (paslaugos teikiamos ir savaitgaliais); • VšĮ „Slauga jums“ – 586 unikaliems asmenims; • Lino Bieliausko šeimos klinika – 400 unikalių asmenų •VšĮ Giedruma LT -–106 unikaliems asmenims	**Infrastruktūra:** VšĮ Marijampolės PSPC planuoja įgyvendinti projektą „Marijampolės savivaldybės ilgalaikės priežiūros centro įrengimas ir mobilių komandų aprūpinimas įranga“ ir įsigyti elektromobilį su elektromobiliu įkrovikliu skirtą ASPN komandos darbui. Projektui „Marijampolės savivaldybės ilgalaikės priežiūros centro įrengimas ir mobilių komandų aprūpinimas įranga“ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-560 skirtas finansavimas.	**Infrastruktūra:** VšĮ Marijampolės PSPC planuoja įsigyti elektromobilį su elektromobiliu įkrovikliu skirtą ASPN komandos darbui. **Komanda:** Nenumatoma.

Šie pacientų skaičiai nuolatos kinta, atsiranda naujų pacientų.		
Šakių rajono savivaldybė		
Infrastruktūra: Pagrindinė ASPN paslaugų teikimo darbo priemonė – automobiliai, kadangi slaugos komandos pacientus lanko namuose ne tik mieste bet ir atokiuose miesteliuose/kaimeliuose. Problema – automobilių trūkumas, nusidėvėjusi įranga. **Komanda**: Slaugos paslaugas namuose teikia pilna specialistų komanda, kuri pilnai užtikrina teikiamų paslaugų kokybę. Šiuo metu Šakių PASPC slaugytojų ir slaugytojų padėjėjų etatų yra pakankama. Specialistais papildyta mobili komanda teikia ambulatorines slaugos pagalbos paslaugas kiekvieną dieną nuo 8 val. iki 20 val.	**Infrastruktūra:** Šakių rajono savivaldybės administracija planuoja įgyvendinti projektą „Šakių rajono mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone“, kuriuo planuojama aprūpinti Šakių pirminės asmens sveikatos priežiūros centro vieną mobilią komandą elektrine transporto priemone bei reikalinga įranga, tam, kad būtų suteikta kuo kokybiškesnė priežiūra bei pagerinti sergančiųjų gyvenimo kokybę. Projektui „Šakių rajono mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone“ Sveikatos apsaugos ministro 2024 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. V-498 skirtas finansavimas.	**Infrastruktūra:** Nenumatoma. **Komanda:** Nenumatoma.
Vilkaviškio rajono savivaldybė		
Infrastruktūra: LR Sveikatos apsaugos ministerija prognozuoja, kad ASPN poreikis kasmet augs vidutiniškai po 3 proc., todėl atsižvelgus į šių paslaugų poreikio augimą ir į siekį teikti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas Savivaldybėje, būtina plėsti ASPN teikimą. Tam reikalinga įranga, transporto priemonės. **Komanda**: Atsižvelgus į ASPN paslaugų poreikio augimą ir į siekį teikti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas Savivaldybėje, būtina plėsti esamų ASPN komandų specialistų skaičių, papildomai į esamas ASPN komandas, įtraukiant daugiau specialistų. Atsižvelgiat į tai, kad Vilkaviškio PSPC aptarnauja didžiausią pacientų skaičių, kurie gauna ASPN paslaugas, planuojama esamą Vilkaviškio PSPC ASPN komandą plėsti ir į esamą komandą papildomai įtraukti naujų specialistų (numatoma į esamą komandą įtraukti 5 specialistus) bei aprūpinti šiuos specialistus reikalinga įranga, priemonėmis bei automobiliu.	**Infrastruktūra:** Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija planuoja įgyvendinti projektą „Mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone Vilkaviškio rajone“. Projekto partneris – viešoji įstaiga Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centras. Įgyvendinant projektą numatoma esamą ASPN paslaugas teikiančią komandą aprūpinti paslaugoms teikti reikalinga įranga ir transporto priemone. Projektui „Mobilios komandos aprūpinimas įranga ir transporto priemone Vilkaviškio rajone“ Sveikatos apsaugos ministro 2024 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. V-363 skirtas finansavimas.	**Infrastruktūra:** Numatoma įsigyti įrangą ir automobilį Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centrui ir aprūpinant specialistus reikalinga įranga, priemonėmis ir diegti tikslines ilgalaikės priežiūros paslaugas ir jas plėtoti (ypač demencijos ir Alzheimerio ligų srityse). **Komanda:** Esamos ASPN komandos išplėtimas, įtraukiant į komandą papildomai socialinį darbuotoją ir aprūpinti jį reikiamomis darbo priemonėmis. ASPN paslaugos bus teikiamos kasdien nuo 8.00 iki 20.00 val.

Marijampolės regione ambulatorinės slaugos paslaugos namuose yra ir bus teikiamos visose savivaldybėse. Siekiant pagerinti šių paslaugų prieinamumą ir kokybę, šios pažangos priemonės lėšomis numatoma įsigyti automobilius Marijampolės ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse, įrangą – Vilkaviškio rajono savivaldybėje, finansuoti šių paslaugų teikimą Europos socialinio fondo lėšomis – Vilkaviškio rajono savivaldybėje.

2. STACIONARIOS SLAUGOS PASLAUGOS ALZHEIMERIU IR DEMENCIJA SEGANTIEMS ASMENIMS

3 lentelė. Ligotumas demencija ir Alzheimerio liga (F00-F03; G30) 10 000 gyv. Marijampolės regione, 2022 m.[21]

Savivaldybė	Viso ligotumas, atvejai	Tenka 10.000 gyv.	Stacionarinių lovų / vietų, skirtų demencija sergančių asmenų priežiūrai, poreikis[22]
Marijampolės apskritis	**2.469**	**181,4**	**296**
Kalvarijos sav.	219	221,3	26
Kazlų Rūdos sav.	177	161,9	20
Marijampolės sav.	873	160,3	99
Šakių r. sav.	625	239	74
Vilkaviškio r. sav.	575	165,8	67

Remiantis Europos Alzheimerio aljanso „Alzheimer Europe“ 2019 m. duomenimis, Lietuvoje demencija serga 49 tūkst. asmenų. Skaičiuojama, kad 12 proc. visų sergančiųjų yra reikalinga stacionarinė priežiūra. 4 lentelėje pateikiama informacija apie socialinės globos ir stacionarios priežiūros situaciją Marijampolės regiono savivaldybėse – įstaigas, vietas jose, numatomą paslaugos užtikrinimą ir investicijų poreikį.

4 lentelė. Stacionarių slaugos paslaugų Alzheimeriu ir demencija segantiems asmenims užtikrinimas Marijampolės regione

Demencija sergančių asmenų stacionarinė priežiūra / socialinė globa. Įstaigos, vietų sk.	Paslaugos teikimo užtikrinimas	Poreikis investicijoms pagal regioninę priemonę
Kalvarijos savivaldybė		
- Kalvarijos savivaldybės socialinių paslaugų centras (socialinė globa) – 25 vietos, nėra atskirai demencijai; - Kalvarijos socialinės globos namai (socialinė globa) – 76 vietos, nėra atskirai demencijai	Atsižvelgiant į reikalavimus dėl demencija sergančių pacientų slaugos paslaugą teikiančių asmens sveikatos priežiūros specialistų ir į tai kad Lietuvoje yra trūkumas medicinos specialistų, Kalvarijos savivaldybė neįgali savo gyventojams šių paslaugų suteikti Kalvarijoje. Gyventojams šias paslaugas užtikrinsime pasirašydami bendradarbiavimo sutartis su gretutinėse savivaldybėse esančiomis ASPĮ kurios teikia/teiks minėtas paslaugas (pvz. VšĮ Marijampolės ligoninė, VšĮ Vilkaviškio ligoninė).	Nenumatoma
Kazlų Rūdos savivaldybė		
- Viešoji įstaiga Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras (stacionarinė priežiūra) – 2 vietos, demencijai; - VšĮ Kazlų Rūdos socialinės paramos centras (socialinė globa) – 60 vietų, nėra atskirai demencijai; - 54 Kazlų Rūdos slaugos ir socialinės globos namai (socialinė globa) – 54 vietos, nėra atskirai demencijai	Demencija sergančių asmenų stacionarinę priežiūrą Kazlų Rūdos savivaldybėje teikia Viešoji įstaiga Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras, tačiau šiuo metu skyriuje yra tik 2 lovos. Stacionarias globos paslaugas senyvo amžiaus žmonėms ir asmenims su negalia Kazlų Rūdos savivaldybėje teikia VšĮ Kazlų Rūdos socialinės paramos centras (60 vietų/lovų) ir Kazlų Rūdos slaugos ir socialinės globos namai (54 vietos/lovos). Bendras vietų/lovų skaičius 114. Šios globos įstaigos teikia ilgalaikės (trumpalaikės)	Demencija sergančių asmenų stacionarinę priežiūrą Kazlų Rūdos savivaldybėje teikia Viešoji įstaiga Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras, tačiau šiuo metu skyriuje yra tik 2 lovos, todėl reikalinga skyriaus plėtra būtent demencijos diagnozę turintiems asmenims. Atsižvelgiant, kad demografinė situacija Lietuvoje išlieka neigiama, senėjanti visuomenė sudaro pagrindą slaugos paslaugų poreikiui. Taip pat daugėja pacientų sergančių demencija, todėl yra ypač svarbi šių paslaugų plėtra ir modernizavimas. Projekto įgyvendinimas orientuotas į (esamų

[21] Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema;

[22] Regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-1145 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ finansavimo gairių patvirtinimo“, 1 priedas;

	socialinės globos paslaugas, neišskiriant vietų/lovų skirtų demencija sergantiems asmenims.	patalpų pritaikymą pacientams sergantiems demencija skyriaus plėtrą) demencija sergančių pacientų teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimą, veiklos efektyvumo tobulinimą, pagalbą pacientų artimiesiems. Stacionarinių slaugos paslaugų žmonėms sergantiems demencija teikimą numatoma organizuoti atskirame, izoliuotame nuo kitų skyrių, specialiai pritaikytame tokių pacientų slaugai skyriuje, kuriame paslauga teikiama ne daugiau kaip 12 pacientų, o vienoje palatoje – ne daugiau kaip 2 pacientams. Investicijos reikalingos esamų patalpų rekonstravimui, pagal pacientų poreikius, ir modernizavimui.
Marijampolės savivaldybė		
- VšĮ Marijampolės ligoninė (slauga) – 10 vietų demencijai; - VšĮ Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centras (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 26 vietos; - Marijampolės socialinės pagalbos centro Socialinės globos padalinys (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 25 vietos; - Marijampolės specialieji socialinės globos namai (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 40 vietų; - VšĮ Švč. Marijos globos namai (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai – 43 vietos; - VšĮ „Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo globos namai“ (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 62 vietos; - VšĮ „Giedruma.LT“ (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 30 vietų; - Viešoji įstaiga „Jungtinės pajėgos“ (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 40 vietų.	VšĮ Marijampolės ligoninėje šiuo metu yra 10 lovų skirtų demencija sergančių asmenų slaugai. Paslaugos demencijas sergantiems asmenims teikiamos esamomis sąlygomis. Įstaiga šiems metams šių paslaugų teikimui turi galiojančią licenciją. Stacionarias globos paslaugas senyvo amžiaus žmonėms ir asmenims su negalia Marijampolės savivaldybėje teikia Marijampolės socialinės pagalbos centro Socialinės globos padalinys (25 vietos), Marijampolės specialieji socialinės globos namai (40 vietų), VšĮ Švč. Marijos globos namai (43 vietos), VšĮ „Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo globos namai“ (62 vietos), VšĮ Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centras (26), VšĮ „Giedruma.LT“ (30 vietų), Viešoji įstaiga „Jungtinės pajėgos“ (40 vietų). Bendras vietų skaičius – 265. Šiose globos įstaigose teikiamos ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (tame tarpe demencija sergantiems asmenims) ir vietų skirtų demencija sergantiems asmenims atskirai nėra išskirta.	Plėtra nenumatoma. VšĮ Marijampolės ligoninėje naujus tesės aktų reikalavimus atitinkančių vietų asmenims sergantiems demencija nėra. Įstaigos pirmajame aukšte nėra patalpų, kurias būtų galima pritaikyti demencija sergančių pacientų stacionariniai priežiūrai. VšĮ Marijampolės pirminis sveikatos priežiūros centro slaugos ir palaikomojo gydymo skyrius yra kultūros paveldo pastate, todėl nėra galimybių turimas patalpas pritaikyti teisės aktų keliamiems reikalavimams demencija sergančių pacientų stacionarinei priežiūrai. Įstaiga dėl šių paslaugų teikimo yra sudariusi sutartį su VšĮ Vilkaviškio ligonine.
Šakių rajono savivaldybė		
- Šakių ligoninė (stacionari priežiūra) – 12 vietų, demencijai; - Ilguvos socialinės globos namai (stacionari priežiūra) – 10 vietų, demencijai; - VšĮ Kudirkos Naumiesčio parapijos socialinės pagalbos centras (socialinė globa) – 69 vietų;	Šiuo metu Šakių ligoninė turi 12 lovų skirtų demencija sergančių asmenų stacionarinei priežiūrai, o Ilguvos socialinės globos namai turi 10 lovų (šios įstaigos turi specialias licencijas teikti būtent šioms paslaugoms). Kadangi senėjimas Lietuvoje yra didelė problema ir senyvo amžiaus asmenų priežiūra tampa vis svarbesnė, yra socialinės globos įstaigos, kurios teikia socialinės globos paslaugas. Demencija sergantys asmenys gali būti prižiūrimi asmens namuose arba	Plėtra nenumatoma. Šakių ligoninė neturi tam pritaikytų patalpų, kurios turėtų būti numatytos pirmame pastato aukšte, taip pat nėra finansinių galimybių modernizuoti esamas patalpas ar kurti naują infrastruktūrą, o per regioninę priemonę lėšos bus skirtos naujo paliatyviosios pagalbos skyriaus įkūrimui. Taip pat iškyla problema su žmogiškaisiais ištekliais, kurių trūksta. Kadangi

- VšĮ Šakių parapijos globos ir užimtumo centras (socialinė globa) – 15 vietų; - Kukarskės globos namai (socialinė globa) – 45 vietos.	socialinės globos įstaigose, kurias jie gali pasirinkti patys pagal poreikį. Tai gali būti įstaigos ir ne Šakių rajono savivaldybės teritorijoje. Šakių rajono asmenų skaičius, apgyvendintų globos įstaigose, su diagnozės kodais F00-F03 (šie kodai nėra kaip pagrindinės diagnozės, tai demencija kaip gretutinė liga ir ji nėra tokia pažengusi ir tai yra socialinės pagalbos centrai, jie nėra specializuoti teikti demencines paslaugas) 1. VšĮ Kudirkos Naumiesčio parapijos socialinės pagalbos centre -17; 2. VšĮ Šakių parapijos globos ir užimtumo centre – 4; 3. Kukarskės globos namuose – 11. Šakių rajono gyventojams teikiamos ilgalaikės/trumpalaikės socialinės globos paslaugos dar 27-iose šalies įstaigose.	įkūrus naujas stacionarias vietas, privaloma būtų užtikrinti ir darbuotojų kiekį bei paslaugos kokybę. Ilguvos socialinės globos namai šiuo metu turi 10 lovų ir taip pat nenumato stacionarinės priežiūros plėtros. Poreikio patenkinimui asmenys, kuriems reikalinga stacionarinė priežiūra, apgyvendinti globos įstaigose, kurias jie pasirenka patys (gali būti ir ne mūsų rajone). Poreikio patenkinimui, kad gyventojai galėtų gydytis savo rajone būtų optimalu turėti 24 demencijos lovas.
Vilkaviškio rajono savivaldybė		
Vilkaviškio ligoninė (slauga) – 6 vietos demencijai; Gudkaimio globos namai (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 80 vietų; Didvyžių socialinės globos namai (ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos (nėra atskirai demencijai) – 213 vietų	Savivaldybėje slaugos paslaugos žmonėms, sergantiems Alzheimerio liga, senatvine demencija organizuojamos viešojoje įstaigoje Vilkaviškio ligoninė, kuri teikia stacionarias slaugos paslaugas (šiuo metu Ligoninėje yra 6 stacionarios lovos / vietos, skirtos asmenims sergantiems Alzheimerio liga ir demencija). Savivaldybėje, esančiose Socialinės globos įstaigose, kurios teikia ilgalaikes stacionarias socialinės globos paslaugas, specialiai Alzheimerio liga, senatvine demencija sergantiems asmenims pritaikytų vietų, nėra. 2021–2027 m. ES finansavimo periodu Gudkaimio globos namai planuoja įgyvendinti projektą „Socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūros plėtra Vilkaviškio rajone“ pagal regioninės pažangos priemonę Nr. 09-003-02-02-11 (RE) „Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus“. Projekto veikla – specializuotų paslaugų teikimas senyvo amžiaus asmenims sergantiems senatvine demencija ir Alzheimerio liga Gudkaimio globos namuose, įkuriant Gudkaimio globos namų filialą Mokyklos g. 6, Šiaudiniškių k., Vilkaviškio r. sav. Planuojama, kad bus įsteigta 15 vietų specializuotų paslaugų teikimui.	Atsižvelgus į didėjantį sergamumą Alzhaimerio liga ir demencija ir į stacionarinių lovų / vietų, skirtų demencija sergančių asmenų priežiūrai, poreikį Savivaldybėje, būtina plėsti stacionarinių lovų / vietų skaičių, skirtų demencija sergančių asmenų priežiūrai. Planuojama įsteigti 6 lovas / vietas, išplečiant paslaugų teikimą iki 12 lovų / vietų. Paslaugas planuojama teikti atskirame Ligoninės struktūriniame padalinyje. Įgyvendinant veiklą planuojama vykdyti vidaus patalpų remontą, pritaikant patalpas palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugai, skirtai Alzheimerio liga ir demencija sergantiems asmenims teikti, įsigyti medicininę įrangą ir priemones (išskyrus vienkartines priemones) nurodytas sveikatos apsaugos ministro įsakyme Nr. V-393. Planuojama, kad modernizavus ir išplėtojus stacionarioms slaugos paslaugoms teikti skirtą infrastruktūrą, šia infrastruktūra pasinaudos apie 40 stacionarinės slaugos pacientų, sergančių Alzheimerio liga, senatvine demencija, per metus.

Marijampolės regione finansuojant šios regioninės pažangos priemonės lėšomis planuojama įrengti 2 slaugos skyrius, atitinkančius Sveikatos apsaugos ministro 2024 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. V-295 patvirtintus reikalavimus, asmenims, sergantiems Alzheimerio liga ir demencija:
Kazlų Rūdos savivaldybėje (viso 12 vietų);
Vilkaviškio rajono savivaldybėje (viso 12 vietų).

3. AMBULATORINĖS PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGOS

5 lentelė. Ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų namuose teikimas Marijampolės regiono savivaldybėse

Savivaldybė	Ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimas per ASPN komandas
Kalvarijos savivaldybė	Kalvarijos savivaldybės ASPN komanda neteikia ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų namuose, kadangi nėra poreikio. Ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų suaugusiems ir vaikams teikimo reikalavimų aprašo 4 punkte nurodoma, kad „Ambulatorinės paliatyviosios pagalbos paslaugos namuose neteikiamos pacientams, kuriems teikiamos ambulatorinės slaugos paslaugos namuose (toliau – ASPN), išskyrus pacientus, kuriems teikiama gleivių išsiurbimo paslauga pagal Ambulatorinės slaugos paslaugų namuose teikimo reikalavimų ir šių paslaugų apmokėjimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. V-1026 „Dėl Ambulatorinių slaugos paslaugų namuose teikimo reikalavimų ir šių paslaugų apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Pacientas gaunantis ASPN negali gauti ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų. Savivaldybėje šiuo metu nėra tokio skaičiaus pacientų, kuris padengtų specialistų komandos išlaikymo kaštus. Viešoji įstaiga Kalvarijos savivaldybės sveikatos centras pasirašys sutartį su viešąją įstaiga „Kauno hospiso namai“ dėl ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugos teikimo Kalvarijos savivaldybės gyventojams.
Kazlų Rūdos savivaldybė	Siekiant užtikrinant ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų poreikį Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojams, planuojama organizuoti ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų namuose teikimą, kurias teiktų VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro ASPN komandos nariai (gauta licencija, tvarkomi formalumai su Ligonių kasomis).
Marijampolės savivaldybė	VšĮ Giedruma LT teikia ambulatorines paliatyviosios pagalbos paslaugos pacientų namuose. Paslaugas teikia pilnai suformuota daugiafunkcė komanda. 2022.01.01 – 2023.09.30 ambulatorinės paliatyviosios pagalbos paslaugos suteiktos 127 unikaliems asmenims.
Šakių rajono savivaldybė	Viešoji įstaiga Šakių pirminės asmens sveikatos priežiūros centras 2024 m. vasario 13 d. pasirašė sutartį su viešąja įstaiga „Kauno hospiso namai“ dėl ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimo. Pagal šią sutartį VšĮ „Kauno hospiso namai“ įsipareigoja teikti VšĮ Šakių pirminės asmens sveikatos priežiūros centrui paliatyviosios pagalbos paslaugas pagal Ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų suaugusiems ir vaikams teikimo ir apmokėjimo privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis reikalavimų apraše nustatytą tvarką.
Vilkaviškio rajono savivaldybė	Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centras pradeda teikti ambulatorines paliatyviosios pagalbos paslaugas suaugusiesiems ir vaikams.

Ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimas bus užtikrinamas keturiose iš penkių regiono savivaldybėse – Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono.

4. DIENOS STACIONARO PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGOS

6 lentelė. Dienos stacionaro paliatyviosios pagalbos paslaugų užtikrinimas Marijampolės regione

Esama situacija	Investicijos pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“[23] lėšomis	Investicijos regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ lėšomis
Kalvarijos savivaldybė		
Kalvarijos savivaldybėje paliatyvios pagalbos dienos stacionaro paslaugos nėra teikiamos, nes savivaldybėje nėra asmens sveikatos priežiūros įstaigų, turinčių licenciją šių paslaugų teikimui. Kalvarijos savivaldybės gyventojams šias paslaugas užtikrinsime pasirašydami bendradarbiavimo sutartis su gretutinėse savivaldybėse esančiomis ASPĮ, teikiančiomis minėtas paslaugas (pvz. VšĮ Marijampolės ligoninė, VšĮ Vilkaviškio ligoninė).	Nenumatoma	Nenumatoma
Kazlų Rūdos savivaldybė		
Kazlų Rūdos savivaldybėje paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro paslaugos nėra teikiamos, nes savivaldybėje nėra asmens sveikatos priežiūros įstaigų, turinčių licenciją šių paslaugų teikimui. Savivaldybės gyventojai šias paslaugas gali gauti gretimų, besiribojančių, savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigose teikiančiose paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro paslaugas.	Nenumatoma	Nenumatoma
Marijampolės savivaldybė		
Marijampolės savivaldybėje paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro paslaugas teikia VšĮ Giedruma LT (2 lovos, paslaugas gavo 48 asmenys nuo 2022-01-01 iki 2023-09-30). Šio paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro plėtra nenumatoma dėl patalpų trūkumo.	Viešoji įstaiga Marijampolės ligoninė[24] yra Marijampolės savivaldybės partneris įgyvendinant pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“ veiklą „Ilgalaikės priežiūros dienos centrų įrengimas“. Rengiamas projektas „Marijampolės savivaldybės ilgalaikės priežiūros centro įrengimas ir mobilių komandų aprūpinimas įranga“, kurio metu įstaigoje bus kuriamas Paliatyviosios pagalbos dienos centras suaugusiems – 5 lovos. Iš struktūrinių fondų gaunamų investicijų planuojama: rekonstruoti patalpas, įrengiant 1 vienvietę ir 2 dvivietes palatas su tualetu bei dušu, pritaikytas neįgaliesiems, procedūrų kabinetą ir kitas būtinas patalpas; įsigyti medicininę bei kitą įrangą, reikalingą teikiant paliatyviosios pagalbos dienos centro paslaugas (mobilusis elektrokardiografas, gleivių siurbiklis ir kt.).	Nenumatoma

[23] 2022–2030 metų Sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 18, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. V-1043;
[24] Licencija Nr. 1001, suteikta teisė teikti bendrąsias asmens sveikatos priežiūros – paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro paslaugas;

	Šiuo metu įstaigoje paliatyviosios pagalbos dienos paslaugos nėra teikiamos. Jos bus teikiamos įgyvendinus projektą. Projektui „Marijampolės savivaldybės ilgalaikės priežiūros centro įrengimas ir mobilių komandų aprūpinimas įranga“ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-560 skirtas finansavimas.	
Šakių rajono savivaldybė		
Šakių rajono savivaldybėje paliatyvios pagalbos dienos stacionaro paslaugos nėra teikiamos. Šakių rajono savivaldybėje nėra paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro teikėjo.	Nenumatoma	Nenumatoma
Vilkaviškio rajono savivaldybė		
Vilkaviškio rajono savivaldybėje paliatyvios pagalbos dienos stacionaro paslaugos nėra teikiamos (licenciją turi Vilkaviškio ligoninė[25]).	Nenumatoma	Augant paliatyviosios pagalbos paslaugų poreikiui ir siekiant pagerinti paliatyviosios slaugos paslaugų prieinamumą Savivaldybėje, Ligoninėje planuojama steigti paliatyvios pagalbos dienos stacionarą. Steigiamame paliatyvios pagalbos dienos stacionare planuojama įrengti 4 lovas / vietas. Dienos stacionare bus teikiamos dienos stacionaro paliatyviosios pagalbos paslaugos suaugusiesiems asmenims. Įgyvendinant veiklą planuojama vykdyti vidaus patalpų remontą, pritaikant patalpas dienos stacionaro (dienos centro) paslaugai teikti, įsigyti medicininę įrangą ir priemones, baldus, elektra varomą transporto priemonę (M2 klasės autobusą, ne mažiau kaip 12 vietų), skirtą asmenims į ilgalaikės priežiūros dienos stacionarą (dienos centrą) ar iš jo pavėžėti, kuri bus pritaikyta asmenims su negalia vežti ir jos įkrovimo stotelę, kuri bus įrengta Ligoninės teritorijoje ir naudojama tik Ligoninės poreikiams. Tikimasi, kad dienos stacionaro įsteigimas Ligoninėje sudarys sąlygas pacientams gauti kokybiškas sveikatos paslaugas arčiausiai savo gyvenamosios vietos, kas leis pagerinti jų gyvenimo kokybę, pagerės paliatyvosios pagalbos paslaugų prieinamumas Savivaldybės gyventojams, sumažės patekimo į slaugos ligonines rizika. Investicijų nauda atsispindės per išvengtas patekimo į slaugos ligoninę sąnaudas. Planuojama, kad modernizavus ir išplėtojus stacionarioms paliatyviosios pagalbos paslaugoms teikti skirtą infrastruktūrą, šia infrastruktūra pasinaudos apie 20 dienos centro pacientų per metus.

Numatoma, kad paliatyviosios pagalbos dienos centro paslaugos bus teikiamos didžiausią gyventojų skaičių turinčiose Marijampolės regiono savivaldybėse:
Marijampolės savivaldybėje (VšĮ Giedruma LT – 2 lovos, Marijampolės ligoninė – 5 lovos),
Vilkaviškio rajono (Vilkaviškio ligoninė – 4 lovos) savivaldybėje (finansuojant šios regioninės pažangos priemonės lėšomis).

[25] Licencija Nr. 781, suteikta teisė teikti bendrąsias asmens sveikatos priežiūros – paliatyviosios pagalbos dienos stacionaro paslaugas;

5. STACIONARIOS PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGOS

Vadovaujantis Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo 11.2 papunkčiu, stacionarinės paliatyviosios pagalbos lovų skaičius, tenkantis 100 tūkst. savivaldybės gyventojų, negali viršyti 24 lovų 100 tūkst. gyventojų.

7 lentelė. Stacionarinės paliatyviosios pagalbos lovų skaičius pagal Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašą

Savivaldybė	Nuolatinių gyventojų skaičius 2024 m. pr., asmenys	Paliatyviosios pagalbos lovų skaičius nuo 2024 m. sausio 1 d.
Marijampolės apskritis	**134.668**	**32,3**
Kalvarijos	9.734	**2,3**
Kazlų Rūdos	10.835	**2,6**
Marijampolės	54.590	**13,1**
Šakių rajono	25.603	**6,1**
Vilkaviškio rajono	33.906	**8,1**

Atsižvelgiant į šiuos reikalavimus, esamas paslaugų teikimo apimtis ir poreikius, planuojama stacionarių paliatyviosios pagalbos paslaugų plėtra Marijampolės regione.

8 lentelė. Stacionarių paliatyviosios pagalbos paslaugų užtikrinimas Marijampolės regione

Esama situacija	Stacionaro lovų poreikis	Paslaugos teikimo užtikrinimas
Kalvarijos savivaldybė		
Stacionarios paliatyvios pagalbos paslaugos Kalvarijos savivaldybėje nėra teikiamos	-	Kalvarijos savivaldybėje neplanuojama įrengti stacionarios paliatyviosios pagalbos lovų, teikti ambulatorines paliatyviosios pagalbos paslaugas. Šiuo metu VšĮ Kalvarijos savivaldybės sveikatos centre, Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriuje, stacionarios paliatyviosios pagalbos lovų taip pat nėra. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-14 „Dėl Stacionarinių paliatyviosios pagalbos paslaugų suaugusiesiems ir vaikams teikimo ir apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis reikalavimų aprašo ir Ambulatorinių paliatyviosios pagalbos paslaugų suaugusiesiems ir vaikams teikimo ir apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis reikalavimų aprašo patvirtinimo“ Kalvarijos savivaldybės gyventojams šias paslaugas užtikrinsime pasirašydami bendradarbiavimo sutartis su gretutinėse savivaldybėse esančiomis ASPĮ, teikiančiomis minėtas paslaugas (pvz. VšĮ Marijampolės ligoninė, VšĮ Vilkaviškio ligoninė).
Kazlų Rūdos savivaldybė		
Stacionarios paliatyvios pagalbos paslaugos Kazlų Rūdos savivaldybėje nėra teikiamos	-	Kazlų Rūdos savivaldybėje paliatyviosios pagalbos paslaugos nėra teikiamos, jas Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojai gali gauti Viešojoje įstaigoje Marijampolės ligoninėje Palaikomojo gydymo, slaugos ir paliatyviosios pagalbos skyriuje, kuriame teikiamos stacionarinės paliatyviosios pagalbos paslaugos ar kreiptis į kitas asmens sveikatos priežiūros įstaigas, kurios teikia minėtas paslaugas.

<table>
<tr><th colspan="3">Marijampolės savivaldybė</th></tr>
<tr><td>Šiuo metu viešojoje įstaigoje Marijampolės ligoninė[26] yra 5 stacionarios paliatyvios pagalbos lovos.
Paslaugas per 2023 m. gavo 20 asm.</td><td>Planuojama įsteigti 7 naujas lovas / vietas.
Viso – 12 lovų / vietų</td><td>Viešojoje įstaigoje Marijampolės ligoninėje Palaikomojo gydymo, slaugos ir paliatyviosios pagalbos skyriuje teikiamos stacionarinės paliatyviosios pagalbos paslaugos. Šiuo metu yra 5 paliatyviosios pagalbos lovos, numatoma didinti iki 12 lovų.
Taip bus užtikrintas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo 11.2.2. papunktyje nustatytas reikalavimas kad stacionarinės paliatyviosios pagalbos lovų skaičius, tenkantis 100 tūkst. savivaldybės gyventojų, negali viršyti 24 lovų 100 tūkst. gyventojų</td></tr>
<tr><th colspan="3">Šakių rajono savivaldybė</th></tr>
<tr><td>Šiuo metu viešojoje įstaigoje Šakių ligoninė[27] yra 6 stacionarios paliatyvios pagalbos lovos.
Paslaugas per 2023 m. gavo 58 asm.</td><td>Planuojama įsteigti 2 naujas lovas / vietas.
Viso – 8 lovos / vietos</td><td>Šiuo metu VšĮ Šakių ligoninė teikia stacionarias paliatyviosios pagalbos paslaugas. Nuo 2024 m. sausio 1 d. nustatomas 24 paliatyviosios pagalbos lovų, tenkančių 100 tūkst. gyventojų, skaičius Šakių rajone privalome užtikrinti 6,1 lovas paliatyvios pagalbos. Remiantis Šakių ligoninės 2019-2023 metų duomenimis (lentelė), Šakių ligoninės paliatyvios pagalbos ligonių (hospitalizacijos) skaičiaus vidurkis – 9,4. Tai įrodo, jog reikalingas šio skyriaus įsteigimas – lovų funkcionavimas dienomis vidutiniškai buvo 540 dienų, lovos apyvarta – 3,4. Tai reiškia, jog Šakių ligoninė turėdama 3 paliatyviosios pagalbos lovas (nuo 2024-01-01 Šakių ligoninėje yra 6 paliatyviajai pagalbai skirtos lovos) pilnai neužtikrina šių paslaugų teikimo, nes viena lova statistiškai tenka 3,4 pacientams dėl ko matome poreikį plėsti šias paslaugas. Kadangi skyrius mažiausiai turi būti iš 8 lovų, todėl naujas paliatyvios pagalbos skyrius steigiamas su 8 lovomis, kurias 2 papildomas finansuotų iš privalomojo sveikatos draudimo fondo. Ligoninės duomenys apie paliatyviąją pagalbą:
<table>
<tr><th>Metai</th><th>Lovų skaičius, vnt.</th><th>Lovadieniai</th><th>Ligonių skaičius, vnt.</th><th>Hospitalizuotų pacientų gydymo trukmė įstaigoje, dienomis</th><th>Lovų funkcionavimas, dienomis</th><th>Lovos apyvarta, per metus</th></tr>
<tr><td>2023</td><td>3</td><td>1452</td><td>6</td><td>242</td><td>484</td><td>2</td></tr>
<tr><td>2022</td><td>3</td><td>1969</td><td>11</td><td>179</td><td>656</td><td>4</td></tr>
<tr><td>2021</td><td>3</td><td>1852</td><td>8</td><td>232</td><td>617</td><td>3</td></tr>
<tr><td>2020</td><td>3</td><td>1352</td><td>11</td><td>123</td><td>451</td><td>4</td></tr>
<tr><td>2019</td><td>3</td><td>1483</td><td>11</td><td>135</td><td>494</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Vidurkis:</td><td></td><td></td><td>9,4</td><td></td><td>540</td><td>3,4</td></tr>
</table>
Tai pagrindžia didesnį paliatyviosios pagalbos stacionarių lovų skaičiaus poreikį, nei nustatyta Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo 11.2.2. papunktyje (stacionarinės paliatyviosios pagalbos lovų skaičius, tenkantis 100 tūkst. savivaldybės gyventojų, negali viršyti 24 lovų 100 tūkst. gyventojų).</td></tr>
<tr><th colspan="3">Vilkaviškio rajono savivaldybė</th></tr>
<tr><td>Šiuo metu viešojoje įstaigoje Vilkaviškio ligoninė[28] yra 3 stacionarios paliatyvios pagalbos lovos.
Paslaugas per 2023 m. gavo 13 asm.</td><td>Planuojama įsteigti 5 naujas lovas / vietas.
Viso – 8 lovos / vietos</td><td>Atsižvelgus į didėjantį sergamumą onkologinėmis ligomis Savivaldybėje ir esamų lovų užimtumo statistiką, būtina plėsti paliatyviosios pagalbos lovų skaičių. Planuojama įsteigti 5 lovas / vietas, išplečiant paslaugų teikimą iki 8 lovų / vietų. Stacionarinė paliatyvioji pagalba bus teikiama atskirame Ligoninės struktūriniame padalinyje (toliau – padalinys). Padalinyje bus teikiamos stacionarios paliatyviosios pagalbos paslaugos suaugusiesiems asmenims. Siekiant išplėsti ir modernizuoti paliatyvosios pagalbos paslaugų infrastruktūrą Savivaldybėje ir įsteigti atskirą struktūrinį padalinį Ligoninėje, būtina pritaikyti vidaus patalpas paslaugų teikimui t. y. atlikti vidaus patalpų remontą (<asmens sveikatos priežiūros įstaigoje turi būti įrengtos šios patalpos: priėmimo patalpa; asmens higienos (sanitarinio švarinimo) patalpa; palatos, kuriose gali būti gydomi ne daugiau nei 2 pacientai. Bent viena iš palatų turi būti vienvietė; procedūrų kabinetas; personalo poilsio patalpa; neįgaliesiems pritaikyti tualetai; neįgaliesiems pritaikyti vonia ir (ar) dušas; laikino mirusiųjų laikymo patalpa; psichologinei pagalbai teikti pritaikytos patalpos; bendroji patalpa, kurioje kiekvienam asmeniui turi būti sudaryta galimybė atsisėsti ar važiuoti vežimėliu ir nevaržomai judėti>), įsigyti veiklai reikalingą medicininę įrangą ir priemones</td></tr>
</table>

[26] Licencija Nr. 1001, suteikta teisė teikti pirminės stacionarinės asmens sveikatos priežiūros – palaikomojo gydymo ir slaugos, paliatyviosios pagalbos paslaugas;
[27] Licencija Nr. 712, suteikta teisė teikti pirminės stacionarinės asmens sveikatos priežiūros – palaikomojo gydymo ir slaugos, paliatyviosios pagalbos paslaugas;
[28] Licencija Nr. 781, suteikta teisė teikti pirminės stacionarinės asmens sveikatos priežiūros – palaikomojo gydymo ir slaugos, paliatyviosios pagalbos paslaugas;

		(išskyrus vienkartines priemones), nurodytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. V-393 „Dėl palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ patvirtintame palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos teikimo reikalavimų apraše (toliau – sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-393). Planuojama, kad modernizavus ir išplėtojus stacionarioms paliatyviosios pagalbos slaugos paslaugoms teikti skirtą infrastruktūrą, šia naujai sukurta infrastruktūra pasinaudos apie 20 pacientų per metus. Taip bus užtikrintas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo 11.2.2. papunktyje nustatytas reikalavimas kad stacionarinės paliatyviosios pagalbos lovų skaičius, tenkantis 100 tūkst. savivaldybės gyventojų, negali viršyti 24 lovų 100 tūkst. gyventojų.

Regione numatoma modernizuoti ir plėsti paliatyviosios pagalbos stacionaro paslaugas, finansuojant šios regioninės pažangos priemonės lėšomis:
Marijampolės savivaldybėje įsteigiant struktūrinį padalinį ir padidinant lovų skaičių 7-iomis naujomis lovomis,
Šakių rajono savivaldybėje įsteigiant struktūrinį padalinį ir padidinant lovų skaičių 2-is naujomis lovomis,
Vilkaviškio rajono savivaldybėje įsteigiant struktūrinį padalinį ir padidinant lovų skaičių 5-iomis naujomis lovomis.

9 lentelė. Numatomos investicijos regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ lėšomis

Savivaldybė	Remiama veikla pagal regioninės pažangos priemonės Nr. 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ finansavimo gaires:						
	1. Mobiliųjų komandų aprūpinimas darbui reikalinga įranga ir priemonių komplektais bei automobiliais	**2. Ilgalaikės priežiūros dienos centrų, teikiančių ilgalaikės priežiūros paslaugas, steigimas (paliatyviosios pagalbos dienos centrai suaugusiesiems ir (ar) paliatyviosios pagalbos dienos centrai vaikams)** (lovų skaičius)	**3. Stacionarinių slaugos paslaugų žmonėms, sergantiems Alzheimerio liga, senatvine demencija, bei paliatyviosios pagalbos paslaugų infrastruktūros plėtojimas ir modernizavimas**		**4. Tikslinių ilgalaikės priežiūros paslaugų diegimas (ypač demencijos ir Alzheimerio ligų srityse) ir plėtojimas savivaldybių lygmens ASPĮ asmenims, kurie negali pasirūpinti savimi, šeimos narių konsultavimas**		
			3.1. Paliatyviosios pagalbos stacionaras (lovų skaičius)	3.2. Slaugos demencija sergantiems stacionaras (lovų skaičius)	4.1. ASPN teikimas Alzheimerio liga ir demencija sergantiems asmenims	4.2. Ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo savivaldybės gyventojams koordinavimas	4.3. Slaugytojų ir slaugytojų padėjėjų pritraukimas
Kalvarijos	-	-	-	-	-	-	-
Kazlų Rūdos	-	-	-	**Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras** Slaugos padalinio demencija sergantiems steigimas (10 naujų lovų, padidins iki 12 lovų)	-	-	-
Marijampolės	**Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centras** ASPN komandos aprūpinimas	-	**Marijampolės ligoninė** Paliatyvios pagalbos padalinio steigimas (7 naujos lovos, padidins iki 12 lovų)	-	-	-	-
Šakių rajono	-	-	**Šakių ligoninė** Paliatyvios pagalbos padalinio steigimas (2 naujos lovos, padidins iki 8 lovų)	-	-	-	-
Vilkaviškio rajono	**Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centras** ASPN komandos aprūpinimas	**Vilkaviškio ligoninė** Paliatyvios pagalbos dienos centro steigimas (4 lovos suaugusiems)	**Vilkaviškio ligoninė** Paliatyvios pagalbos padalinio steigimas (5 naujos lovos, padidins iki 8 lovų)	**Vilkaviškio ligoninė** Slaugos padalinio demencija sergantiems steigimas (6 naujos lovos, padidins iki 12 lovų)	**Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centras** ASPN teikimas	-	-